

„Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist

LUNĂ NOIEMBRIE, LUNĂ SUFILELOR DIN PURGATORIU

CALEA DESĂVÂRSIRII

Revistă de spiritualitatea și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”
Anul XVIII Nr. 11 (215) noiembrie 2011

Luna noiembrie, luna sufletelor din Purgatoriu

„Jertfa Sfintei Liturghii este cea mai grabnică scăpare a sufletelor din Purgatoriu”.

Pr. I. Gârleanu

La plecarea creștinului din lumea aceasta, preotul se roagă: „*Pleacă, suflet creștin, din această lume, în numele lui Dumnezeu, Tatăl atotputernicul [...]. Întoarce-te la Creatorul tău, care te-a plămădit din pulserea pământului. Când vei pleca din această viață, să se grăbească în întâmpinarea ta Fecioara Maria, cu îngerii și sfinții [...]. Blând și zâmbitor să fi se arate chipul lui Cristos și să-L poți contempla în vecii vecilor*”. Cei care mor în harul și prietenia lui Dumnezeu și care în momentul morții nu mai au nimic de purificat „*vor fi în Cer, în Paradisul ceresc, împreună cu Cristos, primiți în comunitatea sfinților îngeri*” (Catehismul Bisericii Catolice”, Arhiereiscopia Romano-Catolică de București, 1993, p.228).

La capătul vieții fiecare primește răsplata: Paradisul, Purgatoriu sau Infernul.

În cartea „*Sfânta Liturghie*”, în capitolul XXII, „*Sfânta Liturghie este ușurarea sufletelor din Purgatoriu*”, Pr. I. Gârleanu ne face atenții amintindu-ne că „*E aproape sigur că prin Purgatoriu trebuie să trecem cu toții înainte de a intra în Cer, odată ce în viață nu dăm doavadă de râvna sfinților*”.

Sunt multe mărturii ale sfinților despre suferințele sufletelor din Purgatoriu. Sf. Augustin spune: „*Pentru a fi curățit și primit în numărul aleșilor, cel condamnat e pus într-un foc a cărui putere e mai mare decât tot ce se poate vedea, auzi și închipui pe pământ*”, iar Sf. Bernard ne spune și el: „*Între focul natural și acela al Purgatoriuului este atâtă deosebire cât e între focul zugrăvit și cel adevărat*”.

Biserica numește Purgatoriu purificarea finală a celor aleși, care este cu totul deosebită de pedeapsa celor osândiți. Biserica a formulat învățătura de credință despre Purgatoriu mai ales la Conciliile din Florența și din Trento. Tradiția Bisericii, făcând referințe la anumite texte din Scriptură, vorbește despre un foc purificator.

Noi putem ajuta sufletele din Purgatoriu în mai multe feluri: prin rugăciuui, sacrificii și fapte bune oferite, pomeni, dar mijlocul cel mai bun, după cum ne spune Conciliul Tridentin, este Sfânta Liturghie. Sf. Toma de Aquino ne amintește că Biserica „*jertfește și se roagă pentru morți și aşa îi scoate îndată din Purgatoriu*”, li se șterg petele ce le-a lăsat peste ei păcatul, pentru că prin căință și mărturisire s-au împăcat cu Dumnezeu. Dacă ascultăm sau cerem preotului să se celebreze Sf. Liturghii pentru sufletele din Purgatoriu, noi le ajutăm. Desigur, nu știm în ce fel, dar e neîndoios că ele vor ajunge la „*vederea fericitoare a lui Dumnezeu*”. Să nu șovăim a-i ajuta pe cei care au plecat și să fim siguri, după cum Biserica ne învață, că aceste suflete salvate la rândul lor ne vor ajuta.

„*Eliberează, Doamne, sufletele din Purgatoriu, în deosebi pe cele părăsite, și să le duci în locașul gloriei Tale, unde să Te laude și să Te binecuvânteze în veci. Amin.*

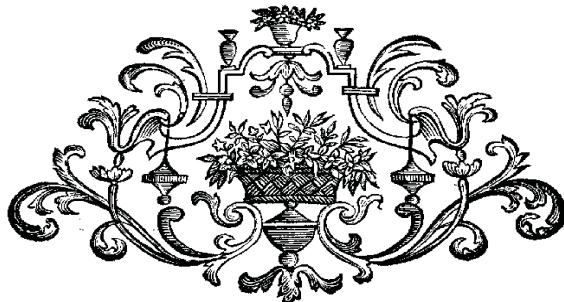
CALEA DESĂVÂRŞIRII

Despre rugăciune

Întotdeauna avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. De câte ori începem un lucru greu, să cerem Domnului harul Său, spre a-l sfârși bine; și cum întotdeauna avem nevoie de ajutorul Lui, să recurgem mereu la El.

Sfântul Augustin ne îndeamnă să avem grija când ne rugăm, să nu apelăm neapărat la rugăciuni prea lungi. E bine să urmăm modelul sfintilor, să apelăm la rugăciunile „săgetătoare”, fiindcă ele ne țin în prezența lui Dumnezeu și ne înalță sufletul la El. Prin aceste rugăciuni cerem ajutorul Domnului, ne smerim și recunoaștem nimicnicia noastră și ne încredințăm bunătății și ajutorului Său.

Părintele spiritual
din Alfonso Rodriguez, SJ
“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

S U M A R

Editorial.....	2	Pagini bilingve.....	10
Intrarea în Postul Crăciunului.....	4	Sinodul Episcopilor Catolici	
Monseniorul Vladimir Ghika.....	5	Orientali din Europa.....	12
Marea.....	7	Papa Ioan Paul I.....	16
“Divina Comedia”.....	8		

Intrarea în Postul Crăciunului

„În fiecare om, în fiecare clipă se găsesc două inclinații simultane: una spre Dumnezeu, alta spre satana” - Andre Gide.

În fiecare din noi, alături de **un geniu** bun este și **un demon** rău.

Geniul din noi este tot ce ne împinge să trecem peste noi însine, tot ce ne îndeamnă să fim ceea ce trebuie, să ne căznam să realizăm și să fim după gândul creator al lui Dumnezeu, care a așezat în noi *chipul* Său.

Demonul din noi este tot ce ne împinge spre prăbușire, tot ce ne astupă ochii să nu vedem clar, tot ceea ce ne mâna spre vulgar, tot ceea ce ne revoltă împotriva a ceea ce e bun în noi. Demonul e omul care-și târăște în tină asemănarea cu Dumnezeu.

În puterea libertății noastre stă să domnie în noi *Geniului* sau *Demonului*. Drama vieții este în duelul acestor doi.

Când predomină în noi *demoniacul*, atunci sufletul trăiește și se încăpăținează în păcate. El devine asemenea *diavolului*.

Când predomină *Geniul*, trăiește în virtute. El se aseamănă cu *Dumnezeu*.

Postul Crăciunului este năzuința de-a da domnia ființei noastre *Geniului bun*. Si astfel Isus va veni într-o iesle curată.

Episcop Ioan SUCIU

MONSENIORUL VLADIMIR GHİKA

Monseniorul s-a născut în ziua de Crăciun 1873, la Constantinopol, fiind nepotul ultimului domnitor al Moldovei, Grigore Ghika (1849-1856) și a murit la 17 mai 1974 în închisoarea din Jilava.

Tatăl său a fost general de divizie, ministru plenipotențiar al României în Turcia, mama sa, prințesa Alexandrina Moret-von Blaremburg, descendenta din Henric al IV-lea, Regele Franței, era dintr-o familie nobiliară franco-flamandă. Vladimir Ghika este ortodox prin naștere, prin Botez.

La șase ani este înscris la o școală din Franța, unde face și liceul. Urmează Facultatea de Teologie și Filosofie la Roma, iar Dreptul și Științele politice la Paris. Doi ani face științe medicale pentru combaterea leprei, pregătire necesară misionarismului său. A avut 6 doctorate, vorbea 26 de limbi.

În 1898 fratele său este numit secretar la Legația Română din Roma, iar Vladimir l-a însoțit. După moartea mamei sale, la 1 aprilie 1911, s-a convertit la catolicism. Celor care îi reproșau acest pas le răspundea: „Trec la catolicism ca să fiu un ortodox mai bun”.

Trecerea la catolicism semnifică pasul spre armonie între Biserica Occidentală și cea Răsăriteană. A primit demnitatea preoțească ca

să poată sluji atât liturghia latino-catolică, cât și cea bizantină. Papa Pius al X-lea îl investește cu o nouă demnitatea: să slujească înăuntrul oricărui Ordin călugăresc, benedictin, dominican, franciscan și oricare altul.

Monseniorul Vladimir Ghika fondează la București Congregația „Fiicele carității” și întemeiază Spitalul „Sf. Vicențiu de Paul” (1906), la care dr. Paulescu și echipa sa dădeau consultații gratuite, împreună cu doamnele Arion Picleanu și Sora Pucci. Mai deschide aproape de București un orfelinat, fapt ce a avut drept urmare acordarea „Medaliei pentru merite Sanitare” de către Regele Carol I.

Monseniorul Ghika a călătorit foarte mult, pe tot globul, acolo unde era nevoie să ajute, să salveze, să mânângăie. **Este suficient să-l chemă și un singur suflet, pentru a-l porni la drum.** A convertit la creștinism 17 capete încoronate. Episcopul de pie memorie Vasile Hosu (4 II 1949 - 2 VI 1997), la 29 septembrie 1990, spunea: „Panait Istrati (22 VIII 1884 – 2 VI 1935) a fost convertit pe patul de moarte de Mons. Vladimir Ghika, care l-a mărturisit și împărtășit”.

În timpul Războiului balcanic din 1913, Mons. a vindecat mai mulți bolnavi, vindecări considerate miraculoase. Mons. Ghika mărturisește

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

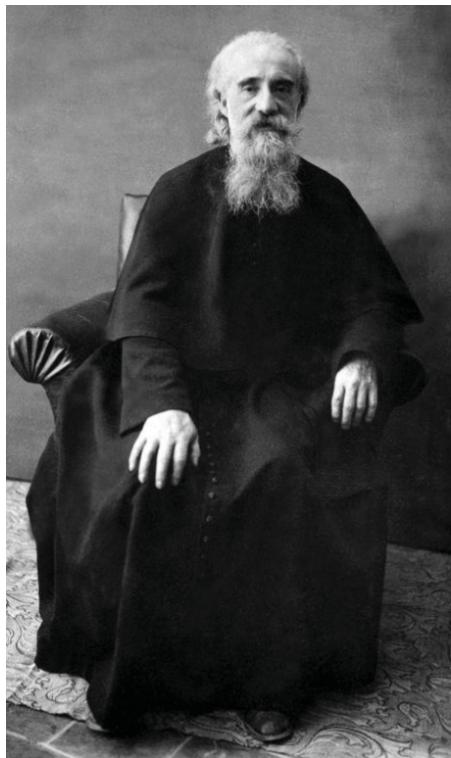
că el vindeca pentru că purta asupra lui o cutie de sticlă în care se afla un spin din cununa Mântuitorului.

În Australia, la Sidney, la un congres al religiilor, Monseniorul a vorbit despre ultimele cuvinte ale Mântuitorului, pe cruce.

A vorbit misionarilor creștini din India, unde a avut o întrevedere cu Gandhi. În 1923, Papa Pius al XI-lea (1922-1939) i-a încredințat o misiune specială: să-l întâlnească pe Lenin. Monseniorul pleacă spre Moscova. Era o iarna grea, călătoria a fost foarte obosită. Ajunge în 1924, dar nu-l mai prinde în viață pe Lenin și se întoarce de la Moscova fără rod. Cu Stalin nu s-a mai întâlnit.

În Japonia a însoțit un grup de călugărițe care au fondat prima mănăstire carmelită în aceea țară. Monseniorul a fost primit chiar de Împăratul Japoniei Hirohito. Împăratul Hirohoto nu avea descendant. Monseniorul l-a binecuvântat, minunea s-a împlinit, peste un an s-a născut copilul mult așteptat. Împăratul s-a convertit la creștinism. În 1948 Regele Mihai, plecând în exil, voia să-l ia pe Monsenior în suita sa. Refuză să părăsească România, pentru a fi alături de bolnavi și săraci. Luându-și rămas bun de la Rege, s-a dus să îngrijească leproșii.

În 18 noiembrie 1952 Monseniorul e arestat pe o stradă din București, e închis la Jilava, e anchetat, bătut cu bestialitate. Este torturat cu

o spânzurătoare electrică, cu inele metalice aplicate la gâtul victimei. Monseniorul a cunoscut această atroce tortură de 83 de ori. El se afla în celula 240 de la Jilava. Simțea că temnița e biserică lui, chiar mărturisea celor lalți deținuți: „Închisoarea aceasta este sfântă și noi nu bănuim”. Cere iertare pentru asasinii ce nu știau ce fac. Convertește pe unul din gardieni. A doua zi gardianul nu a mai fost văzut de personalul închisorii, probabil sortit și el martirului.

A murit epuizat, era în ziua de 17 mai 1954; trupul său a fost îngropat
(continuare în pag. 7)

(urmăre din pag. 6)

în Cimitirul Jilava, apoi, la 7 mai 1961, a fost adus la Cimitirul Bellu.

Meditațiile sale sunt cuprinse în volume „Penses pour la suite des jours”, prefațat de Francisc Youmes și Jacques Maritain, „Beauchesue” Paris 1936. Dintre cugetările cuprinse în volumul amintit, îmi permit să prezint câteva, care pe mine personal m-au entuziasmat:

Dumnezeu dă celui care dă.
Dumnezeu dăruiește celui ce dăruiește.

Nu încerca să faci din tine o capodoperă, ci o unealtă a fericirii.

Bucuriile mele: dă „Doamne, ca prețul lor să nu fie niciodată suferințele altiei ființe.

Comoara vieții: înaintând spre Tine, pașii mei să nu strivească niciodată în calea lor alte ființe.

A consola înseamnă să poți aduce celuilalt un lucru mai adevărat decât durerea lui. A consola înseamnă să faci să trăiască speranța. A consola înseamnă să lași să se vadă în noi, pentru cel care suferă, dragostea lui Dumnezeu pentru el.

Cine nu știe să se respecte nu va ști niciodată să se sacrifice.

Progresul sufletului constă în a face din dragoste ceea ce ar trebui să faci din datorie.

Congregația pentru cauza sfintilor de la Vatican a început procesul de beatificare a Mons. Vladimir Ghika.

Pr. I. ERDELI

Marea

Privesc marea, imensitatea oceanului.

Ascult freamătul valurilor

Și tremurul neîncetat al fluxului și refluxului.

Și nedeslușitul tresărit, rostogolirea

Loviturilor peste stânci,
Izbucnirea spumei albe.

Stropi de val cu gust de sare
Zvârlind fața mea.

Astfel se duce, Doamne, valul vieții mele.

De atâtea ori,

Eu mă las purtat ca și rostogolirea valurilor

Care se zdrobesc de stâncă.

Total se dezlănțuie în mine.

Furtuna mă face să-mi pierd echilibru

Și rămân epuizat și zdrobit.

Dar Tu înțelegi, Doamne,
Împotriva vânturilor și a mareelor,

Acceptarea frământărilor din viața mea.

Cu inima în furtună,

Eliberează-mă de toate necazurile,

Cu inima domolită, condu-mă spre Adevăr

Și du-mă în oceanul
Imensei Tale iubiri.

Christine Reinbolt

„Divina Comedia”

- Purgatoriul -

„*Privește dinainte / Și cată sus, pe unde bolți rotesc, / Ca să te-mbie Cel de Sus
Părinte*”. **Purgatoriul, XIX**

„*Divina Comedia*”, capodopera lui Dante Alighieri (1265-1321), poemul vieții celeilalte, „*carte clasică, puțin citită, puțin înțeleasă, întotdeauna admirată*”, cuprindemîn formă poetică toate adevărurile de credință ale Bisericii Catolice, fiind considerată asemenea „*Sumei*” a lui Toma d’Aquino.

Prof. Renzo Lavatori de la Universitatea Pontificală Urbaniană, comentând transpunerea poetică a lui Dante Alighieri, menține afirmația exemplificând modul în care, prin limbajul poetic și puterea geniului său, angeologia scolastică, în special cea tomistă, „*a fost preluată în versuri de către Dante*”.

Operă capitală a lui Dante, „*Divina Comedia*”, în care se îmbină teologia cu arta, în cele trei părți: „*Infernul*”, „*Purgatoriul*” și „*Paradisul*”, este în substanță ei o viziune alegorică a lumii de după moarte.

ACTIONEA începe pe la 1300, în ziua Jubileului. Când Papa Bonifaciu strâng ea lumea creștină în jurul său, Dante se află „*rătăcit*” într-o pădure întunecată, gata să fie doborât de „*asaltul patimilor*”, figurate printre panteră, un leu și o lupoaică. Atunci apare Virgiliu care-l conduce să

contemple Infernul și Purgatoriul; de acolo, după ce și-a mărturisit păcatele, Dante urcă spre Paradis, călăuzit de „*Doamna*” lui, Beatrice Portinari, și, din lumină în lumină, ajunge în Paradis.

Înțelesurile alegorice sunt numeroase: Dante poate fi „*sufletul*”, Virgiliu, „*rațiunea*”, Beatrice, „*grația divină*”, iar lumea cealaltă oglindește și lumea aceasta în liniile ei etice, morale.

Dante parcă ne spune: „*Vreți să vă salvați sufletul? Veniți cu mine în lumea cealaltă: acolo vom învăța din gura celor morți filozofia morală, știința măntuirii*” (Francesco de Sanctis „Istoria literaturii italiene”, Ed. Universală, 1965, p.208).

Autorul mărturisește că trecerea prin Purgatoriul speră să-i folosească lui însuși și chiar a fost făcută cu gândul ca după moarte să ajungă acolo și să nu cadă pradă chinurilor Infernului nici el, nici semenii lui. Sf. Petru îl investește pe poet cu această misiune: „*Si jos te vei întoarce, mi te-ncinge să spui neocolit câte cuvânt!*” (Paradisul, XXVII). Poetul ne amintește că sufletul omului a ieșit pur din mâinile lui Dumnezeu, dar pe pământ trebuie să-și ducă lupta lui cu trupul și cu diavolul, dar poate învinge

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

cu ajutorul harului lui Dumnezeu. Viața omului e o luptă neîntreruptă între virtuți și vicii, ca să învingă virtuțile și sufletul să fie mântuit.

Purgatoriul este împărăția spiritului care se înalță din treaptă în treaptă până la Paradis. Este precedat de un antepurgatori sau Limb - trecere de la Infern la Purgatoriul - în care diavolul mai poate fi ascuns fără însă a-i fi cu puțință să treacă poarta Purgatoriului. Aceasta, situat într-o emisferă opusă Infernului, este alcătuit dinșapte terase circulare (brâie) care încunjoară Muntele Penitenței și corespund celor șapte păcate capitale. Dacă în Limb sunt copiii nebotezați, de asemenea, oamenii care au întârziat pocaința până în ultima clipă, cei care au murit de o moarte violentă și păgânii care nu cunosc virtuțile teologale: credința, speranța și dragostea, în Purgatoriul, loc intermediar, sufletele chiar dacă își ispășesc păcatele, trăiesc speranța și începutul bucuriei, a intrării progresive în lumină. Ele sunt deplin conștiiente de vinovăția lor:

„*Si toți culegem după vină rod,
și cazna noastră e amară foarte*”.

(Purgatoriul, XIX)

Este adevărat, spre deosebire de Infern, unde poarta este larg deschisă, aici se intră pe „o poartă strâmtă”, amintită și în Evanghelie: „*Nevoiți-vă să intrați pe ușa cea strâmtă. Căci vă spun că mulți vor căuta să intre și nu vor putea*” (Lc.13,24).

Urcușul spre Paradis e greu ca orice drum ce duce la Adevăr. Dante spune: „*Urcam încet prin strunga-n stâncă ruptă/ce de pe laturi ne strâng ea nespus/și mâini și tâlpi cerea urcușu-n luptă*” (Purgatoriul, III).

La poala Purgatoriului, un înger, „sol ceresc”, îi aşteaptă pe cei doi poeti. Dante, smerit și plin de căință, îi cere milă la intrarea „pe-al căințelor meleag”:

„*La poala lui mă așternui căit,
cerșindu-i mila porților deschise, și-n piept cu pumnul mă lovii-ntreit*”.

(Purgatoriul, III)

După ce îngerul îi șterse semnul păcatelor de pe frunte, Dante și Virgiliu au intrat în Purgatoriul și au străbătut împreună cele șapte terase. În prima erau trufașii, în a doua, invidioși, în a treia, mânoși, în a patra, nepăsătorii și leneșii, în a șaptea, desfrânați. În contrast, ghid al vieții creștine, sunt amintite „Fericirile” și faptele bune săvârșite în timpul vieții, cu toate consecințele ce decurg din ele.

Muntele Penitenței se cutremură când un suflet este mântuit, și cei doi poeti chiar sunt martorii unui asemenea moment: „*Zorind pe cât aveam puteri din fire, să facem spor cărării, când, deodată/ simții un tremur, ca de-o prăbușire,/trecând prin deal*”.

(Purgatoriul, XX)

În acest timp întregul Purgatoriul răsună de cântecul îngerilor: „*Mărire întru cei de Sus...*”

În ultima parte, când misiunea
(continuare în pag. 12)

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie, Blaj

“C'est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

13-eme voyage: Octobre 1995

En minibus. Avec Mgr. Madec, évêque de Toulon, Francois Agofroy, Jacques Chevalier, Dominique Combette, Andre Alain - professeur bénévole qui va enseigner le français a Oradea pendant ce trimestre avec Yves Cochais déjà sur place - Janine et Jean-Claude Mahieu, professeurs bénévoles, qui y ont enseignes en mai - juin 1995 et viennent témoigner de leur expérience.

Un deuxième véhicule destine aux sœurs de la Mere de Dieu, a Cluj, partira quelques jours plus tard charges de livres et matériel, comme le minibus, d'ailleurs. Nos „anges gréco-catholiques» veillent au bon déroulement du voyage.

L'atmosphère est joyeuse et détendue, Mgr. Madec est peu bavard, mais très attentif, a Beiuș, ou se remet en place l'ancien lycée le plus cote de Roumanie, comme au Carmel de Stanceni, fonde par les sœurs de St.Remy-les Montbard que nous avons épaulées lors de leurs différents déménagements et de leur installation. A Cluj, il étudie de près avec les évêques roumains les possibilités d'aide a apporter a la formation des futurs prêtres, question pour laquelle il est très motive, ayant lui-même fonde un nouveau dans son diocèse.

On reproche souvent aux Roumains de se complaire dans le passé. A son retour en France, Mgr. Madec dira a qui veut l'entendre: „*Il faut aller la-bas pour comprendre*”. Et il soutiendra nos actions jusqu'à la fin de son mandat épiscopal.

Ayant termine leur périple, Francois, Jacques et leur compagnons de route se dirigent vers Blaj „la petite Rome”. C'est le jour de l'Assemblée de la Conférence épiscopale: il y a donc, a 17 heures, dans „la chapelle des Evêques, une Sainte Liturgie exceptionnelle, a laquelle participant non seulement tous les Evêques gréco et romano-catholiques, mais aussi le Nonce apostolique de Bucarest, Mgr. Bolonek, et l'Archevêque de Padoue(Italie): en tout 17 évêques! Une cérémonie magnifique, du fait de la beauté des ornements et des chants, et de l'ambiance de prière. François y communique, suivi de Jacques. Puis, chacun rentre chez soi, qui a la Métropolie, qui a l'Institut.

C'est dans la cour de l'Institut, près une courte conversation avec Père Mitrofan, que s'effondre François, frappe d'un infarctus massif, en présence de Vincent Cernea, Jacques et Mgr. Madec. Il ne se relèvera plus.

La nouvelle se répand comme une traînée. Mgr. Ploscsru est un des premiers sur les lieux: „*Il était venu chez nous dans sa chère mission...Il avait assiste a la messe célèbre par 17 Evêque Il avait reçu leur bénédiction et il avait pieusement communie. Apres a la messe, il m'a dit que c'était la première fois de sa vite qu'il avait assiste a la une messe aussi solennelle et aussi belle...Toux ceux qui l'ont vu et entendu ont dit qu'ils désisteraient avoir une aussi belle mort. Moi aussi, je le répète, je serais heureux de mourir ainsi*”.

Claudine et ses enfants sont prévenus immédiatement. Des le lendemain, plus de 10 prêtres disent une messe pour François, qui est repartie rapidement dans un beau cercueil roumain a la Fournaudin. Le père Christian Martin, Mgr. Georges Surdu et le diacre Didier Rance concélébrent la messe d'enterrement avec les prêtres de la paroisse. (a suivre)

PAGINI BILINGVE

Asociația „Prietenii Bisericii Greco-Catolice Române”, Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Al 13-lea voiaj, octombrie 1995

În microbuz cu Mgr. Madec, Episcop de Toulon, Francois Agofroy, Jacques Chevalier, Dominique Combette, Andre Alain - profesor benevol care va predă franceza la Oradea în acest trimestru împreună cu Yves Cochais, deja sosit acolo - Janine și Jean-Claude Mahieu, profesori benevoli, au predat franceza la Oradea în mai-iunie 1995 și, la întoarcere, ne-au mărturisit experiența lor.

Al doilea vehicul destinat surorilor din Ordinul Maicii Domnului, pentru Cluj, va pleca câteva zile mai târziu încărcat cu cărți și materiale, ca de altfel alte microbuze. „Îngerii noștri greco-catolici” vegheau la bunul mers al voiajului.

Atmosfera era veselă și destinsă, Mgr. Madec e puțin vorbăreț, dar foarte atent, la Beiuș s-a recunoscut în locul vechiului liceu, cel mai bine cotat în România, ca și la Carmelul de la Stânceni, fondat de surorile Sf. Remy Montbard, pe care le-am ajutat la mutarea și instalarea lor. La Cluj, Mgr. Madec analizează împreună cu Episcopii români posibilitățile de a ajuta formarea viitorilor preoți, problemă foarte motivată, el însuși a fondat un nou Seminar în Dieceza sa.

Se reproșează adesea românilor că se complacă trăi în trecut. La înapoierea sa în Franța, Mgr. Madec va spune celor care voiau să-l asculte: „*Pentru a înțelege, trebuie mers acolo*”. Și a susținut acțiunile noastre cât timp a fost episcop.

Înainte de a-și încheia călătoria, Francois, Jacques și însotitorii lor de drum s-au îndreptat spre Blaj, „mica Româ”. Era ziua Ansamblului plenar al Conferinței episcopale ; era deci ora 17, în „Capela Episcopilor”, o „Sf. Liturghie” excepțională la care au participat nu numai toți Episcopii greco-catolici și romano-catolici, dar și Nunțiul Apostolic de București, Mgr. Bolonek, și Arhiepiscopul de Padova (Italia), în total 17 Episcopi! O ceremonie magnifică, a frumuseții ornatelor și a cântecelor, și a ambianței de rugăciune. Francois s-a cumpărat, apoi Jacques. Apoi, fiecare s-a înapoiat, unii la Mitropolie, alții la Institut.

În curtea Institutului, după o scurtă conversație cu Părintele Mitrofan, Francois s-a prăbușit, datorită unui infarct masiv, în prezența lui Vincent Cernea, Jacques și Mgr. Madec. Nu și-a mai revenit.

Întâmplarea s-a răspândit ca trăsnetul. Mgr. Ploscaru este în primul rând: „*Francois a venit la noi dintr-o datorie a iubirii. A asistat la Sf. Liturghie celebrată de 17 episcopi. A primit binecuvântarea lor și s-a cumpărat. După Sf. Liturghie mi-a spus că a fost pentru prima dată în viață să cândă și a asistat la aşa o solemnitate și aşa de frumoasă. Toți cei care l-au văzut și l-au auzit vor dori să aibă aşa o moarte frumoasă. Eu, de asemenea, repet, eu voi fi fericită să mor aşa*”.

Claudine și copiii săi au fost anunțați imediat. În ziua următoare 10 preoți au celebrat o Sf. Liturghie pentru Francois, care a ajuns repede la Fournaudin într-un frumos sicriu românesc. Părintele Cristian Martin, Mgr. George Surdu și diaconul Didier Rance au concelebrat înmormântarea cu preoții parohiei. (va urma)

poetului păgân s-a încheiat, apare într-o procesiune mistică Biserica lui Cristos. Alături de Biserica triumfătoare a Mântuitorului, într-o înfățișare alegorică este Biserica pământească dezmembrată. Dincolo de o apă pe care avea să-o treacă, pe Dante îl aştepta Beatrice care urma să-i fie de-acum ghid: era în pragul Paradisului.

Omul Purgatoriului își amintește mereu păcatele și le condamnă, își amintește și virtuțile pentru a se bucura de ele. Îl caracterizează calmul interior, iar spiritul său se înalță spre Paradis prin credință și speranță. Fiecare pas este un act de perfecțiune, dar și o treaptă pe scara emoțională. Pedeapsa păcatelor este concretizată în linii umane: trușații poartă o greutate care le ține capul, altădată semet, plecat, invidioșii au pleoapele cusute cu fire metalice, alții păcătoși sunt culcați cu fața în jos, alții sunt legați, mulți sunt într-un fel de pelerinaj fără oprire și toti, împreună „rupeau tăcerea cu plânsul lor cerând la Cer iertare”. Oricare ar fi treapta pe care s-ar găsi sufletul celui din Purgatoriu, el amintește omului să nu se lase dominat de preocupările mărunte care îl pot îndepărta de idealul suprem: mântuirea. În viață să dea dovadă de tenacitate pe calea desăvârșirii, căci timpul este limitat, iar în Purgatoriu el se măsoară după alte legi, legi ce au în vedere purificarea sufletului.

Toate sufletele întâlnite îl roagă pe poet ca, întors pe pământ, să-i îndemne pe cei încă în viață să se roage pentru ele, deoarece urcarea lor la Cer depinde, în primul rând, de ajutorul venit de la cei vii, de mijlocirea Sfintei Fecioare și de comunitatea sfinților. Dante, în spiritul învățăturii Bisericii, cunoaște valoarea acestei rugăciuni și, adesea, el însuși îi asigură pe cei din Purgatoriu de rugăciunea sa: „*Te-oi pomeni de m-oi întoarce odată pe-al vieții drum ce duce spre mormânt*”

(Purgatoriu, XX).

Sufletele, umanizate și individualizate, cer ajutor. Astfel, Manfredi îi cere poetului ca, ajuns pe pământ, să-i spună ce se întâmplă cu el „*bunei sale Constanță*”, fiica lui: „*căci mult mi-e la voi aici speranța*” (Purgatoriu, III).

Iacopo del Cassero cere ajutor tuturor locuitorilor din Fano:

„*De-i mai vedea tu țara dintre statul lui Carlo și Romagna, ai aminte, te rog, și-n Fano fă-mi atât cu sfatul că doar prin rugi ei poarta-mi va deschide, să-mi pot spăla cumplit ce l-am făcut păcatul*” (Purgatoriu, V).

Nino Visconti îi cere lui Dante să o determine pe nepoata lui, Giovanna, să-l ajute: „*Ajuns dincolo de-ale mării unde, să-i spui să-nalțe rugi a mea Giovanna la Cel ce oricând curaților răspunde*” (Purgatoriu, VIII).

Triumful Purgatoriului se ridică chiar pe acest admirabil echilibru între

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

meritul individual și solidaritatea cu cei de pe pământ, solidaritate care are în vedere și ajutorul dat de sufletele din Purgatoriul celor ce sunt încă în viață. Răul Ardent spunea: „*Cel ce se roagă pentru altul lucrează pentru sine însuși*”.

Biserica și-a precizat încă din începuturile ei atitudinea față de sufletele din celalătă lume: Origene, Clement Alexandrinul și Sf. Augustin sunt de menționat. De Purgatoriul au parte cei ce au de ispășit păcate ușoare și cei care au avut o viață cu destule fapte bune, dar nu și-au luat timp să-și facă penitență. Faptele bune făcute pe pământ duc la mântuire, de aceea lectura „Purgatoriului” conduce pe cititor la eterna întrebare: „Cum trebuie trăită viață?”, căci, după ce se citește opera de la prima până la ultima pagină, atitudinea față de viață și moarte se modifică.

Dacă avem în vedere mijloacele artistice ale operei, se observă că ele sunt sugestive, menite să distanțeze universul Purgatoriului de Infern și să-l apropie de Paradis. Lumina soarelui, simbol al lui Dumnezeu, și a stelelor, cântecele de laudă aduse lui Dumnezeu și Sfintei Fecioare, cromatică dominată de alb, roșu, verde pal și albastru, sugerează calmul născut din siguranță că ele, sufletele, se vor înălța la Cer: „*Argint și aur, alb ca de zăpadă smaraldul crud când îl despici, splendori de-albastru,*

galben, roșu ca de grenadă, pe lângă plaiul smâlțuit de flori”.

(Purgatoriul, VII)

Amintirea vieții trăite, regretul și durerea se estompează sau se îndulcesc cu imagini dragi și duioase, făcând posibilă nota de melancolie care prefigurează o latură a poeziei moderne.

Între întunecimea rece a Infernului și strălucirea Paradisului, Purgatoriul este o speranță, „*o nemurire ce se poate câștiga*”, despre care oamenii celor mai vechi timpuri creștine știau, știau și cei din zorii Renașterii și ar trebui să știe și contemporanii.

„*Italia se poate pentru totdeauna mândri de a fi dăruit lumii pe autorul uneia dintre cele mai mari capodopere ale literaturii universale*”, pe Dante, apostol și artist. După veacuri, „*Divina Comedia*” oferă cititorului aceeași profunzime a vieții și aceeași responsabilitate în trăirea ei. În paginile operei stau închise tainele fericirii care ne ajută să dobândim conștiința forței noastre, ne învață să luptăm, să suferim, știind că ajutați de harul divin ne putem mântui.

După ce și-a încheiat opera, Dante s-a simțit mai aproape de Dumnezeu; este și sentimentul pe care îl dă lectura capodoperei sale, odată cu senzația că ai avut în mâinile tale adevărul vestit de Cer.

Otilia BĂLAŞ

Sinodul Episcopilor Catolici Orientali din Europa

Joi, 3 noiembrie 2011, la ora 16:00, în Aula Magna a Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea, a avut loc deschiderea oficială a Sinodului Episcopilor Catolici Orientali din Europa, aflat sub patronajul Consiliului Conferințelor Episcopale Europene; evenimentul a avut loc ca urmare a invitației PSS Virgil Bercea și este organizat de Episcopia Greco-Catolică de Oradea. Au participat un număr de 48 de episcopi aparținând Bisericilor Orientale din Europa.

După cuvântul de deschidere al PSS Virgil, s-au mai adresat publicului: Cardinalul Péter Erdő, Arhiepiscop de Esztergom-Budapesta și Președinte al CCEE, Mons. Francisco Javier Lozano, Nunțiu Apostolic în România și Republica Moldova, Mons. Cyril Vasil, Secretar al Congregației pentru Bisericile Orientale, Preafericirea Sa Sviatoslav Shevchuk, Arhiepiscop Major al Bisericii Greco-Catolice Ucrainene; în încheiere a vorbit Preafericirea Sa Lucian Mureșan, Arhiepiscopul Major al Bisericii Române Unite.

Din partea oficialităților locale au participat: dl. Gavrilă Ghilea, prefectul Județului Bihor; dl. Radu Tîrle, președintele Consiliului Județean Bihor; dl. Ilie Bolojan, primarul Oradiei; inspectorul șef Adrian Bucur, Inspectoratul de Poliție al Județului Bihor; inspectorul șef colonel Ioan Huluban, comandantul Jandarmeriei Bihor; dl. Gheorghe Carp, viceprimar; dna. Rozalia Biro, viceprimar; dl. Cornel Antal, rectorul Universității din Oradea. A fost prezent și scriitorul Nicolae Balotă, fost deținut politic în perioada comunismă.

Evenimentul a continuat cu Slujba Vecernieei, celebrată în capela seminarului de cărțile Antoniu Chifor, rectorul Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea. Momente artistice au fost susținute de Ovidiu Lazăr, Alex Cristea și Bogdan Cocora.

A doua zi a Sinodului Episcopilor Catolici Orientali din Europa

A doua zi a Sinodului Episcopilor Catolici Orientali din Europa a început la ora 08:00 cu celebrarea Sfintei Liturghii la Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea, avându-l ca protos pe Preafericirea Sa Sviatoslav Shevchuk, Arhiepiscopul Major al Bisericii Greco-Catolice Ucrainene.

La ora 10:45, în Aula Magna a Seminarului Teologic, a început prima sesiune de lucru. Au conferențiat: S.E.R. Rino Fisichella, Președintele Consiliului Pontifical pentru Promovarea Noii Evanghelizări, cu tema „*Sarete miei testimoni: la Nuova Evangelizzazione nelle Chiese Orientali Cattoliche d'Europa*” și Mons. Boris Gudziak, rectorul Universității Greco-Catolice din Lviv, cu tema „*Le Chiese Cattoliche Orientali d'Europa – 20 anni dopo la caduta del regime e la nuova evangelizzazione*”.

În a doua sesiune de lucru a conferențiat părintele Marko Ivan Rupnik cu tema „*L'arte sacra bizantina nel contesto della nuova evangelizzazione*”.

După masă, episcopii au vizitat bisericile greco-catolice din Băile Felix și Băile 1 Mai, precum și Centrul Social „Maria Rosa” al Asociației „Caritas

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

Eparhial Oradea".

A urmat rugăciunea Vecerniei, în rit latin, celebrată la Catedrala Romano-Catolică din Oradea și o cină oferită de Episcopia Romano-Catolică. Ziua s-a încheiat cu o plimbare prin centrul orașului.

A treia zi a Sinodului Episcopilor Catolici Orientali din Europa

A treia zi a Sinodului Episcopilor Catolici Orientali din Europa a început sămbătă, 5 noiembrie 2011, la ora 09:00, în Aula Magna a Seminarului Teologic Greco-Catolic. În deschidere a conferențiat profesorul Cesare Alzatti cu lucrarea „*Il contributo delle Chiese Cattoliche Orientali alla nuova evangelizzazione*”. A urmat apoi S.E.R. Cyril Vasil, Secretarul Congregației pentru Bisericile Orientale, cu titlul „*Il rapporto della Santa Sede e le Chiese Orientali nel contesto della nuova evangelizzazione*”. Ultima conferință a fost a părintelui Alexandru Buzalic: „*Nuovi movimenti laicali nell’Oriente e la realtà della Romania*”.

După masă, episcopii au vizitat Centrul „Don Orione” de pe strada Cazaban, iar începând cu ora 17:00, au participat la Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Maica Domnului”, protos fiind S.E.R. Cyril Vasil. A urmat vizita bisericii „Sfântul Gheorghe” de pe strada Louis Pasteur, iar cina la „Hanul Pescarilor” a încheiat cea de-a treia zi a Sinodului.

Închiderea Sinodului Episcopilor Catolici Orientali din Europa

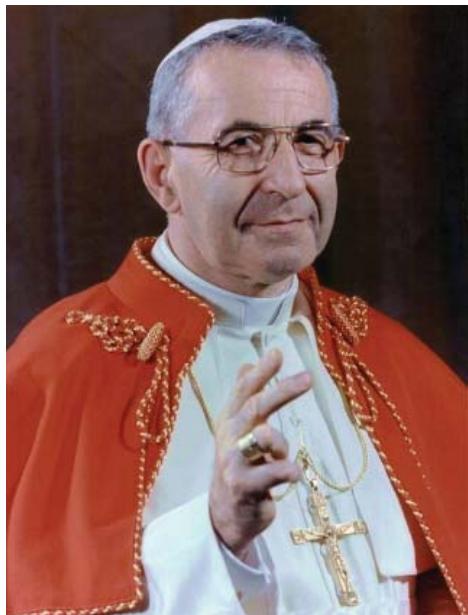
Lucrările Sinodului Episcopilor Catolici Orientali din Europa s-au încheiat duminică, 6 noiembrie 2011, la Catedrala „Sfântul Nicolae”, cu Liturghia Arhierească, oficiată de PSS Virgil Bercea. Alături de ierarhul greco-catolic au concelebrat: P.F. Sviatoslav Shevciuc, Arhiepiscopul Major al Bisericii Greco-Catolice Ucrainene, IPS. Francisco Javier Lozano, Nunțul Apostolic în România, PSS Böcskei László, Episcopul Romano-Catolic de Oradea, alături de zeci de episcopi și preoți.

Biroul de presă

Papa Ioan Paul I

O singură lună, Papă: 26 august - 29 septembrie 1978

Ioan Paul I, Papa surâsului

Pontificatul său a fost prea scurt, 33 de zile, unul dintre cele mai scurte din istorie, pentru a fi criticat sau pentru a avea adversari. Dar, dacă ar fi fost un pontificat mai lung, el ar fi dezarmat prin surâsul său de neuitat, de la alegerea ca Papă și până la moartea sa.

Albino Luciani (1912-1978) s-a născut într-o familie săracă. A urmat Universitatea Pontificală Gregoriană, luându-și licență cu o teză despre Rosmini, gânditor catolic din secolul

al XIX-lea. A fost sfântit preot în 1935. A fost sfântit preot și toată viața s-a considerat un simplu preot, fiind de o modestie rară. Nu a ocupat posturi importante, nu a făcut carieră în birourile Curiei, nici în străinătate. A fost preot în Dieceza sa, Bellune, a fost rector la Seminarul Teologic unde a predat teologia dogmatică și morală.

În 1958 a fost consacrat Episcop de Vittorio Veneto, o Dieceză mijlocie, apoi, în 1969 devine Patriarh de Venetia și, la scurt timp, în 1973, Papa Paul al VI-lea îl numește Cardinal, calitate în care va participa la Conciliul Ecumenic Vatican II.

Un simplu preot devine Episcop, un simplu Episcop va deveni Papă.

Sensul alegerii de Papă este clar: Cardinalii au dorit să dea Bisericii un păstor al sufletelor, și Albino Luciani așa a fost întreaga viață, un adevarat păstor; o dovedesc catehezele, pastoralele și toate paginile publicate. Ecoul acestei preocupări a trecut cu mult dincolo de hotarele Diecezei de Venetia. Vicepreședinte al Comisiei episcopale, a luat poziție fermă împotriva divorțului și a abortului. Era considerat de un catolicism riguros, susținător al fidelității absolute față de Suveranul Pontif, motive pentru care

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

se prevedea a fi un Papă al promovării stricte a doctrinei catolice.

După moartea Papei Paul al VI-lea, a urmat conclavele. Cât durează un conclave? Se știe că nu poate depăși cinci zile. Cel mai lung conclave a fost la alegerea Papei Pius al XI-lea, în 1922, a durat patru zile. În revanșă, Pius al XII-lea a fost ales într-o singură zi.

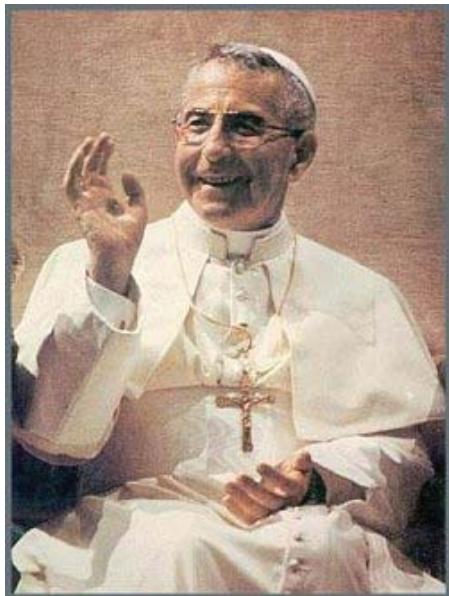
Cine urma să fie ales? În ziua de 26 august 1978, Piața San Pietro era plină de lume în aşteptare. Porțile conclavului erau închise. Mgr. Jacques Martin, prefectul Casei pontificale, personal, a verificat cu atenție toate porțile. De ieri Cardinalii erau cu totul izolați de lume. Pe culoarele Capelei Sixtine s-au ridicat altare pentru Sf. Liturghie.

La 9/30 scrutinul era deschis. Cu ochii spre Capela Sixtină, lumea din Piața San Pietro, nerăbdătoare, privea ivirea primului fum; fumului alb, semn că Papa a fost deja votat, fumul negru înseamnă ca noul Suveran Pontif nu a fost încă ales. Al doilea fum urma spre seară, între orele 18-19.

Deodată, un fum străbătea acoperișul capelei Sixtine. Un strigăt al mulțimii: „E alb!”

Dar Radio Vatican a dezmințit, declarând că era negru. Mare tulburare! Din sala de presă a Vaticanului jurnaliștii își trimiteau angajații să vadă culoarea fumului. Așteptarea continua.

Pe neașteptate, pe ecranul mare

al televizorului din sala de presă se vede clar că loggia papală, de unde Suveranii Pontifici binecuvântează, s-a deschis. Jurnaliștii au alergat în mare grabă în Piața San Pietro unde aștepta mulțimea. Vocea clară a Cardinalului Felici a acoperit întregul spațiu. În latină s-au auzit tradiționalele cuvinte: „*Nuntio vobis gaudium magnum*” (Vă anunț o mare bucurie). „*Habemus papam!*” (Avem un Papă). „*Sancte Romane Ecclesiae Albinum*”, Cardinalul Sfintei Biserici Române Albini și adăugă imediat Luciani, care și-a ales numele de Ioan Paul I. Este primul Papă din istoria Bisericii care și-a ales nume dublu, un act de onoare pentru înaintașii săi, Ioan al XXIII-lea și Paul al VI-lea, dar și promisiunea de prelungire și continuă moștenirea celor doi

(continuare în pag. 18)

mari Pontifici care l-au precedat. Cum a afirmat Mgr. Agostino Casaroli, secretarul Consiliului pentru Afacerile publice, ceea ce înseamnă ministrul Afacerilor Externe al Vaticanului, pentru un timp nu se prevedea nici o ruptură de marile orientări pontificele deschise de Paul al VI-lea.

Lumea aplauda, nu se oprea din aplauze, era deja ales noul Papă!!! Dar, deodată, se observă o ezitare: numele Papei nu le spunea nimic, nu avea niciun ecou.

Cardinalii erau deja în loggia binecuvântărilor, salutau prietenește mulțimea care agita batiste. Gărzile papale erau pregătite să salute pe noul Pontif.

Ioan Paul I apăru în logie având alături pe Cardinalul Felici și alți câțiva Cardinali, printre care și pe Cardinalul copt Sidarouss și prefectul Casei pontifice. A fost întâmpinat cu aplauze puternice. Papa a citit textul indulgenței cu o voce care își căuta siguranță, era foarte marcat de emoție. Treptat, vocea și-a căpătat fermitatea, la binecuvântare vocea era puternică; binecuvânta lumea făcând semnul crucii cu mișcări largi ale mâinii.

Apoi Papa și Cardinalii s-au retras, dar mulțimea nu a plecat, dimpotrivă, creștea mereu cu noi grupuri care veneau ca un fluviu la San Pietro. Și, o surpriză. Contrauzanțelor, Papa, prevenit de afluența din Piață, a revenit și a salutat călduros mulțimea. Un gest care a fost apreciat

imediat: „Acesta va fi un bun Papă”.

Acest prelat, ales Papă la 66 de ani, oferea o întreagă viață consacrată apostolatului, un simplu preot care nu a aspirat niciodată la poziții înalte, n-a frecventat Academiiile ecclaziastice, pepinierele diplomelor pontifice, ca Pius al XII sau Paul al VI-lea. Si totuși, alegerea de Papă a fost primită cu bucurie și încredere de opinia catolică și universală. Simplitatea tonului, bunătatea cu care își primea pe toți cei care îl căuta, umilința reală a comportamentului, toate erau evidente. Dar și umorul intelligent și subtil, destul de rar la un Papă. Din prima zi a alegerii era deja un Papă iubit. În seara acelei zile, la doar patru ore de la apariția sa în loggia binecuvântărilor, ziarul „Timpul”, într-o ediție specială, își schițează portretul: „Fața nouului Pontif exprimă perfect bonomia și umorul, părul negru, nesupus, este acoperit de calota albă, ochii râzători nu se pot ascunde în dosul ochelarilor, privirea este vioaie, gura întredeschisă într-un surâs care-i însuflețește întreaga expresie. Bărbia fermă, fără să fie foarte marcată. Fizionomia dă o impresie de seriozitate și certitudine. Dacă ar fi trăit o neliniște, lucru ce nu s-a întâmplat, n-ar fi putut șterge seninătatea și bunătatea expresiei”.

În prima duminică ce a urmat alegerii, Papa Ioan Paul I, în alocuțiunea sa, a îmbrățișat pe toți preoții din lume ca și pe frații săi. Căldura care-i era caracteristică,

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

blândețea cuvântului nu excludea fermitatea. Era clar, Papa știa ce vrea și a creionat cu precizie linia pontificatului său. În discursul program, în latină, a amintit, în trecere, că toți cei care îi vor fi colaboratori vor trebui să asculte și să respecte voința sa. Va căuta să fie aplicate în Biserică direcțiile proclamate la Conciliul Vatican II, dar va păstra intactă disciplina Bisericii în viața preoților și a credincioșilor, a condamnat divorțul și avortul, ceea ce făcuse și ca Episcop.

Ioan Paul I a proclamat solemn atașamentul său față de legile morale ale Evangheliei, fără de care „Pământul devine un deșert, iar omul un robot”. Dorea să întărească comunitățile de credincioși pe baza relațiilor fraterne, să apere valorile creștine și să le afirme în toate domeniile vieții. Papa vorbea lumii despre respectul față de alții, condamna nedreptate și violența, chema oamenii în ajutorul celor care sufereau de foame, dorea ca omul să-și descopere demnitatea, oferea societății un supliment de suflet. Papa știa să redea lumii secularizate valorile creștine pierdute, speranța și salvarea, dar pentru aceasta avea nevoie de colaboratori. A știut să-i aleagă cu deosebită îscusință. Aceștia erau pregătiți să-i susțină proiectele și o făceau cu bucurie. Părintele Lanversin spunea: „Eu nu sunt așa în vîrstă ca să fac comparație cu

atmosfera altor conclavuri, dar m-a frapat bucuria Cardinalilor la alegerea Papei, seninătatea lor, convingerea de a fi dat Bisericii Păstorul care trebuia”. Bucuria părea de bun augur.

„Voi învăță să fiu Papă”, spunea Ioan Paul I. Timp de o lună a făcut primii pași trecând peste dificultăți, nu cunoștea administrația pontificală, Curia, dar treptat - treptat s-a apropiat de problemele esențiale și de toate obligațiile.

La 5 septembrie a avut loc o dramă în biblioteca particulară a Papei: Mitropolitul ortodox Nicodim din Petrograd, venit în vizită la Vatican, s-a prăbușit în brațele Papei datorită unei crize cardiaice. Ioan Paul I a fost foarte mișcat.

Miercuri, în 6 septembrie, a primit în prima sa audiență generală 15.000 de pelerini. În zilele următoare lumea cerea tot mai insistent să-l întâlnească pe noul Papă și el a găsit modalitatea să fie în mijlocul pelerinilor din ce în ce mai numeroși. Liniștit și fericit, le vorbea „din abundență”, erau adevărate lecții de catehism. Doar seara se odihnea puțin. La „Angelus” din 17 septembrie a făcut o mărturisire glumind: „Dacă eu aş fi știut că voi fi ales Papă, aş fi învățat mai mult”. Miercurea următoare a vorbit pelerinilor despre mama sa. La a patra și ultima audiență a vorbit la peste 100.000 de pelerini despre sănătatea sa: a fost internat la spital

(continuare în pag. 20)

(urmare din pag. 19)

de opt ori și a suferit patru operații. Dar lumea nu a luat în seamă cele spuse de Papă.

În zilele care au urmat Sfântul Părinte a preluat Bazilica Sf. Ioan de Latran, Catedrala Romei, și a străbătut orașul cu mașina. La 28 septembrie a primit multe vizite, dar nimeni nu a observat vreo alterare pe chipul său. Era surâzător, destins.

În dimineața zilei următoare, secretarul său particular, Mgr. Magee, observând că la ora 5/30 Papa nu se sculase pentru Sf. Liturghie, a intrat în apartamentul său. Lumina era aprinsă, dar Papa nu mai era în viață. A murit în timpul nopții singur, în tăcere, datorită unui infarct miocardic. Alăturaea avea carteau „Imitația lui Cristos” a lui Thomas de Kempis.

A murit cum a trăit, fără istorie, în umilință îndeplinirii datoriilor zilnice. Oamenii cu puțină credință au considerat absurdă moartea Papei, fără semnificație, găsind confirmarea propriei lor necredințe. Alții înțelegeau un mister necuprins într-o moarte aparent nefastă, Biserica fiind astfel lipsită de nou ei Păstor în care și-au pus afâtea speranțe. Ceea ce avea să urmeze ca și tot ce există în lume era însă în mâinile lui Dumnezeu.

Pe scurt, trecerea lui Ioan Paul I ca Păstor al Bisericii va rămâne în sufletul oamenilor ca o mărturisire

creștină: un Papă servind Biserica într-un stil direct, lipsit de artificii. Asupra lumii va fi mereu viu ecoul simplității manifestat din primul moment. Ca și Cristos, a primit lumea cu un surâs, cu un gest al mâinii, atât pe Cardinali, cât și pe copii. Ca și Cristos, vorbea simplu celor mari și mulțimii. Nu avea două limbaje. Ca și Cristos, se servea de parbole. În această imitație spontană a Învățătorului, mărturiile erau tot mai multe. Ioan Paul I a schițat silueta noului Papă, aproape de Evanghelie, a unui Papă care ascultă oamenii chiar dacă ei nu sunt la cea mai înaltă calitate umană. Dincolo de surâs, Ioan Paul I avea inimă.

În pofida pontificatului său aşa de scurt, erau bine marcate linia și marile orientări ce urmau să ia contur concret: continuarea reformelor stabilite la Conciliu, dialogul ecumenic și misionarismul Bisericii.

Binevoitor, dar fără slăbiciuni, Ioan Paul I dorea unitate în Biserică prin credință și practicarea virtuților; respect față de familie și viață. Dar pentru viața Papei, Providența a decis altfel...

Biserica Se găsea din nou în doliu, întoarsă toată spre rugăciune. Dar și în fața unei noi alegeri.

(va urma)